

Міністерство освіти і науки України

Рівненський професійний ліцей

**Іноваційні технології навчання на уроках виробничого
навчання - засіб розвитку творчої активності учнів**

Підготувала
майстер виробничого
навчання

Корнійчук Н. В.

м. Рівне

2016 р.

Професія педагога потребує крім спеціальних знань, ще й багато здоров'я, терпіння, розважливості, гумору. Професійну діяльність педагога можна порівняти із особливим видом мистецтва. Головне в ньому – це вміння співпрацювати, володіючи ситуацією, яка може відбуватися в різних площинах: «педагог ↔ учень», «педагог ↔ батьки», «педагог ↔ педагог», «педагог ↔ адміністратор».

Статистичні дані останніх років підтверджують той факт, що промислові підприємства відчувають серйозний дефіцит кваліфікованих робітників і техніків, підготовлених в системі професійної освіти. У зв'язку з цим, загострюється актуальність ефективної взаємодії системи професійної освіти й роботодавців, пошуку нових форм інтеграції і взаємної зацікавленості між системою професійної освіти, науковими і виробничими комплексами країни, бізнесом.

В нашому професійному житті міцно затвердилось поняття «інновації». (нововведення). Сьогодні інноваційні явища виявляються у всіх елементах педагогічного процесу. Так, інноваційний урок розглядають з позиції нового вступу в організацію навчального процесу на певний період часу. Існує поширена думка, що інноваційний урок сформувався на основі нових освітніх технологій в навчально виховному процесі. Частково це вірно, але головну роль у розвитку уроку нового типу зіграли зміни в системі освіти останніх років. По-перше, збільшився обсяг нової інформації з різних галузей науки: філософії, історії, географії, літератури, психології, соціології, технології виробництва, економіки, іноземних мов. Яку частину від цього обсягу пропонувати учням; де і як їм вибирати необхідну інформацію, яка змінюється за змістом і значенням практично кожен день? Ці питання сформували завдання – навчити учнів вмінню шукати потрібну інформацію, визначати, з якою метою вона застосовується і поширюється, відрізнити різновид інформації. По-друге, змінилися умови організації навчання: статус навчального закладу; освітні програми, плани і підручники; форми навчання (денна, заочна, вечірня); оснащення кабінетів технічними засобами. У зв'язку

з новими вимогами соціально-економічного характеру, що впливають на процес розвитку групової та індивідуальної діяльності учнів, змінилася і структура організації навчально-виховного процесу. По-третє, змінилися вимоги до професійної компетенції майстра, підходи до навчання. В даний час актуальними питаннями в процесі навчання стали: здоров'я учня, його психолого-педагогічні та вікові особливості; адаптація в колективі.

Інноваційний урок – це динамічна, варіативна модель організації навчання учнів на певний період часу. В його основі можуть бути: елементи позакласної роботи, лабораторних і практичних робіт, екскурсій, форм факультативних занять; навчання учнів через художні образи; розкриття здатностей учнів через активні методи творчої діяльності (за допомогою елементів театру, музики, кіно, образотворчого мистецтва); науково-дослідна діяльність, що передбачає активне застосування методологічних знань в процесі навчання, що розкриває особливості розумової роботи учнів; застосування психологічних знань, які відображають специфіку особистості учнів, характер відносин в колективі, та інше. Майстер виробничого навчання, викладач прагне до прогресу, хоче змінити свою діяльність на краще – саме цей процес є інновацією. Винахідлива діяльність майстра на інноваційному уроці розкривається в різноманітних, незвичайних завданнях, неординарних діях, конструктивних пропозицій, цікавих вправах, конструюванні ходу уроку, створення навчальних ситуацій, дидактичному матеріалі, підборі наукових фактів, організації творчої роботи учнів.

На мій погляд, при проведенні уроків виробничого навчання варто демонструвати довіру; не заважати при виконанні завдання, поки учень сам не попросить допомоги; не критикувати за помилки; співбесіду вести у вигляді уточнення деталей; визначати конкретний обсяг роботи для того, щоб учень міг розрахувати свої сили; встановити тимчасові рамки для виконання роботи; створити умови для здійснення самооцінки учням, результату власної діяльності; визначати критерії виконання самостійної роботи; розробити форми контролю самостійної діяльності, критерії оцінки результату

діяльності вчителем. Нововведення, або інновації характерні для будь-якої професійної діяльності людини і тому, природно, стають предметом вивчення, аналізу та впровадження. Інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих вчителів і цілих колективів. Діяльність, що забезпечує перетворення ідей в нововведення і формуюча систему управління цим процесом, є інноваційною діяльністю: усвідомленість діяльності вчителя і учнів, ефективність, мобільність, цілісність, відкритість, проєктируемість; самостійна діяльність учнів у навчальному процесі, яка становить 60-90 % навчального часу.

Комп'ютерні технології не тільки допомагають організувати навчальний процес з використанням ігрових методів, але й отримати більш сильний зворотний зв'язок. Засоби мультимедіа дозволяють забезпечити найкращу, порівняно з іншими технічними засобами навчання, реалізацію принципу наочності, більшою мірою сприяють зміцненню знань і на практичних заняттях – умінь. Крім того, засобам мультимедіа відводиться завдання забезпечення ефективної підтримки ігрових форм уроку, активного діалогу «учень- комп'ютер». Аналіз наявного досвіду показує, що умовно систему використання комп'ютера на уроці технології можна розділити на три стадії (етапи). Перший – комп'ютерна підтримка уроків. Тут комп'ютер використовує тільки майстер, як засоби візуалізації матеріалів уроку.

Другий – комп'ютерний супровід уроків. На цьому етапі крім використання педагогом комп'ютера в якості ефективного засобу надання або ілюстрації матеріалів уроку, комп'ютер може бути використаний учнями в якості засобу повторення раніше вивченого матеріалу (наприклад, електрична апаратури, пристрої, електричні схеми підключень та інше). Також комп'ютеру може бути довірений поточний контроль знань учнів, наприклад – з метою допуску учня до роботи на тому чи іншому устаткуванні.

Третій етап – використання сучасних комп'ютерних програм в

навчанні. Особливістю цього етапу є проведення уроків з роботою всіх учнів на комп'ютерах під керівництвом викладача чи майстра. Висока роль застосування на уроках різних електронних довідників, енциклопедій, програм. Використання ресурсів і послуг Інтернету значно розширює можливості і вчителя та учня у всіх видах діяльності.

Основними характерними підходами до уроку виробничого навчання є:

- об'єднання теоретичного та практичного навчання;
- наявність мети;
- засвоєння знань та їх практичне застосування, формування технологічних прийомів і операцій;
- тісний взаємозв'язок з'єднання теоретичної та практичної частини уроку;

При розгляді структури уроку слід зазначити не відокремлені, окремі його частини, а структурні елементи, які групуються з характерної діяльності майстра та учнів. Для ефективності цього процесу слід виконувати ряд вимог: поєднувати різні форми і методи навчання з урахуванням дидактичних принципів і психологічних вимог до організації навчальної діяльності; використовувати модульність побудови системи і її адаптивність до конкретних умов навчання і контингенту учнів; обов'язково реалізовувати різні типи зв'язків між формами навчання; забезпечувати наростаючу складність змісту навчання і від початку до кінця цілісного навчального процесу. Для цього на уроках багато уваги приділяється розвитку технологічного мислення, заняття будуються так, щоб навчити учнів оптимально визначати порядок монтажу електричної схеми, обрати необхідний інструмент, працювати з довідковою літературою. Дуже важливими є завдання, які мають на меті формування в учнів умінь, розвиваючих їх кмітливість для вирішення завдань творчого характеру, для цього потрібно майстру наводити приклади та ставити перед учнями такі питання, які б формували вміння необхідні для виконання у їх майбутньої трудової діяльності (на уроках виробничого навчання використовуються спеціальні стенди – макети до монтажу яких залучаються учні, де кожна

операція по ремонту електроустаткування продумується ними самостійно), обговорюються різні варіанти ремонту і обслуговування і нарешті аналізуються, як здійснити ремонт чи монтаж в реальних умовах сучасного виробництва. Також пропонуються творчі завдання, які мають мету формувати і розвивати уміння, проявляти кмітливість для їх вирішення. До них відносяться технічні завдання з неповними даними. Отже, основа уроків виробничого навчання – не сліпе запам'ятовування інформації, а вміння переробити її і застосувати на практиці.

Сучасні уроки виробничого навчання відрізняються від традиційних змістом, організаційно-методичною стороною, застосуванням ТЗН, активних методів навчання, рівнем активізації пізнавальної діяльності, темпом проходження матеріалу, високим рівнем мотивації навчальної діяльності. Головне, що має відрізнити урок в умовах реформи від традиційності, - це його високий кінцевий результат, тобто засвоєння безпосередньо на уроці основного змісту, формування професійних умінь і навичок, успішне вирішення завдань виховання і загального розвитку учнів. Велике практичне значення має виховання у процесі виробничого навчання конкретно професійних важливих якостей, необхідних майбутнім молодим працівникам.

Готуючись до уроку в/н, я намагаюсь внести в них щось нове, що не тільки активізує, зацікавлює учнів, розвиває їх творчий потенціал, але й стане в пригоді у майбутній професійній діяльності.

Використовую на своїх уроках різноманітні мультимедійні засоби, які направлені на формування в учнів творчих здібностей і готовності до самостійного виконання робіт.

Серед величезного різноманіття навчальних мультимедійних систем умовно можна відокремити засоби, які, на мій погляд, є найбільш ефективними на уроках: комп'ютерні тренажери; навчальні фільми; мультимедіа-презентації; відеодемонстрації.

Розвиваючи презентаційний спосіб навчання, у перспективі можна

очікувати створення взаємопов'язаних навчальних пакетів із різних навчальних предметів, що забезпечують також міжпредметні зв'язки, систематизацію і узагальнення існуючих засобів викладання, можливість проведення нестандартних уроків, створення електронних тестів.

Таким чином, розвиток інформаційних технологій дає широку можливість для винаходу нових методик в освіті і тим самим підвищує її якість. Я переконана, що електронні тести – це допомога в роботі майстру.

Всі інноваційні методи, які приводять до позитивних результатів і спрямовані на формування професійних умінь і навичок мають право на їх використання на уроках виробничого навчання.

Формат сучасного уроку – це урок з використанням ідеї креативної освіти, а інтерактивні технології, методи і форми навчання є оптимальними для вирішення суспільних завдань з формування майбутнього робітника з розкутим, критичним та креативним мисленням. Отже, основною цільовою установкою використання інноваційних методів навчання є підготовка молодшої людини до майбутньої виробничої діяльності, формування її громадянської позиції на уроках із будь-якої теми навчальної програми. Уроки виробничого навчання з використанням інноваційних методів надають учням можливість для формування основних пізнавальних і громадянських умінь, а також навичок і зразків поведінки в суспільстві. Використання ділових ігор, проектів, модульних технологій, вирішення проблемних та конкретних виробничих ситуацій сприяють розвитку ініціативи, незалежності, уяви, самодисципліни, залучають до активної участі у процесі навчання, заохочують учнів працювати разом, висловлювати свої думки, виражати почуття та використовувати свій досвід, розвивати вміння вчитися, брати на себе відповідальність за результати праці.

Список використаної літератури

1. Сілаєва І.Є. Методи професійно-практичної підготовки. Методичні рекомендації. – Донецьк: АПНУ ДПДО ІПП, 2006
2. Аронов М.Ф., Молчан Л.Л. Сучасний урок. Мінськ, 1994.
3. Атутов Н.В. Технологія і сучасна освіта. - М.; Педагогика.1996.№2
4. Паньков Д.В. Організація навчання за інтерактивними технологіями / Методичні рекомендації для педагогічних працівників. - Донецьк: ДПО ІПП, 2006.
5. Радкевич В. Інноваційні процеси в сучасній професійній школі /Професійно-технічна освіта. – 2005. - № 7.